

ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ – ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ "ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ"

ΘΕΜΑ : "ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ" .ΑΜΦΙΣΣΑ 3/12/02.

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ : **ΔΗΜΗΤΡΑΚΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΜΠΕΡΕΡΗΣ Π. Π. Ι.

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ:Η ΜΕΘΟΔΟΣ PROJECT.

Η μέθοδος Project, ως γνωστόν, αποτελεί μια μορφή εκπαιδευτικής διαδικασίας, που έχει σαν αφετηρία της κάποιους προβληματισμούς μεμονωμένων ατόμων ή του συνόλου της διδακτικής ομάδας. Η επιλογή και ο σχεδιασμός του μαθήματος γίνεται με ευθύνη της ομάδας, μέλος της οποίας είναι και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός. Στην προκειμένη περίπτωση η όλη διαδικασία χωρίζεται σε πέντε μέρη:

α) Προβληματισμός – Επιλογή θέματος:

Στη φάση αυτή γίνεται μέσα από διαλογική διαδικασία ο εντοπισμός του θέματος που μέσα από το παραπάνω σενάριο θα γίνει αντικείμενο επεξεργασίας.

β) Προγραμματισμός των διδακτικών δραστηριοτήτων:

Στο στάδιο αυτό γίνεται ο σχεδιασμός δράσης της κάθε ομάδας. Ο όλος σχεδιασμός και η οργάνωση του θέματος θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να κεντρίσει το ζωηρό ενδιαφέρον των μαθητών – εκπαιδευτικών.

γ) Διεξαγωγή των δραστηριοτήτων:

Είναι η φάση της έρευνας, συνεργασίας και υλοποίησης του σχεδιασμού.

δ) Αξιολόγηση:

Στο στάδιο αυτό γίνεται έλεγχος αν υλοποιήθηκαν οι στόχοι που τέθηκαν και αυτοκριτική.

ε) Παρουσίαση:

Στη φάση αυτή γίνεται η παρουσίαση όλων των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια του προγράμματος.

2.ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

Αν αναζητήσουμε στις σελίδες των σχολικών βιβλίων της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων του Δημοτικού Σχολείου, θα συναντήσουμε αρκετά κείμενα και πληροφορίες που αναφέρονται στην Αφρική. Μια προσεκτικότερη μελέτη όμως θα αποκαλύψει πόσο οι πληροφορίες αυτές είναι διάσπαρτες αλλά και περιορισμένες τόσο σε ποσότητα όσο και σε ποιότητα. Μέσα από τη βιωματική προσέγγιση με το σχέδιο εργασίας, που εδώ προτείνεται, τα παιδιά – εκπαιδευτικοί - με δημιουργικό, ευχάριστο και παιγνιώδη τρόπο θα γνωρίσουν πραγματικά πολλά σημαντικά στοιχεία για τη μορφή, τους πολιτισμούς, τις τέχνες, τα καθημερινά προβλήματα και τον τρόπο ζωής των κατοίκων της "Μαύρης ηπείρου". Ταυτόχρονα, όμως, με τις γνωστικές δεξιότητες που θα αποκτήσουν, αναμένεται να ασκηθούν και πρακτικά και να αναπτύξουν αντίστοιχες άλλες, όπως εικαστικές, ακουστικές, κ.λ.π.

Η διερεύνηση μιας σχετικά άγνωστης από πολλές απόψεις και απομακρυσμένης περιοχής, όπως είναι αυτή της Αφρικής που δυνητικά προσφέρεται για ...απογείωση της φαντασίας μέσα από μαθησιακές διαδικασίες πέρα από τις συμβατικές της σχολικής γνώσης.

3. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το σχέδιο εργασίας (project) που παρουσιάζεται παρακάτω, εντάσσεται στο πρόγραμμα της "Ευέλικτης Ζώνης Διαθεματικών και δημιουργικών Δραστηριοτήτων" και στοχεύει να διερευνήσει διαθεματικά τα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα :

Θρησκευτικά, Γλώσσα, Μαθηματικά, Φυσική, Γεωγραφία, Αισθητική Αγωγή, Κοιν. & Πολιτική Αγωγή.

Παρακάτω παρουσιάζεται διεξοδικά το ίδιο το σχέδιο εργασίας αλλά και ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να υλοποιηθεί μέσα στην τάξη.

Η προσέγγισή μας είναι απόλυτα βιωματική και αυτό μας κάνει να πιστεύουμε ότι τα παιδιά – εκπαιδευτικοί - θα αποκομίσουν και θα διατηρήσουν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, γνώσεις και πληροφορίες πολύ περισσότερες (και ίσως και σημαντικότερες) από αυτές που δίνονται μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια. Η διδασκαλία όλων των γνωστικών αντικειμένων γίνεται ακριβώς με τον ίδιο τρόπο. Τα παιδιά – εκπαιδευτικοί - ξεκινούν για ένα βιωματικό ταξίδι στην Αφρική.

4. ΣΕΝΑΡΙΟ

Προκειμένου να επιτευχθεί στην πράξη μια βιωματική προσέγγιση της γνώσης, κρίθηκε σκόπιμο για την θεματική "ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ", η εισαγωγή ενός αληθοφανούς σεναρίου, με σκοπό την όσο το δυνατόν περισσότερο ενεργοποίηση των μαθητών – εκπαιδευτικών - . Έτσι υιοθετείται για παράδειγμα η βράβευση μαθητών - εκπαιδευτικών - μιας σχολικής τάξης από το ΥΠΕΠΘ με ένα εκπαιδευτικό ταξίδι στην Αφρική. Το ταξίδι μας ξεκινάει με την ανακοίνωση στα παιδιά-εκπαιδευτικούς- της ηπείρου στην οποία θα ταξιδέψουμε. Τους ζητάμε να προετοιμαστούν αναζητώντας –από πράγματα που ίσως έχουν σπίτι τους- πληροφορίες για την Ήπειρο που θα επισκεφθούν. Το ταξίδι θα είναι ομαδικό και έτσι τα παιδιά – εκπαιδευτικοί χωρίζονται σε ομάδες των επτά ατόμων.

5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας μπορεί να ξεκινήσει – υποθετικά - το Φεβρουάριο του 2003 και να ολοκληρωθεί σ' όλες τις φάσεις μέχρι τα τέλη Μαΐου του 2003, οπότε και θα γίνει η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και η παρουσίαση των εργασιών στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς του σχολείου.

6. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ:

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συλλέξουν υλικά από τα σχολικά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, φυλλάδια του Υπουργείου Πολιτισμού, ταξιδιωτικά γραφεία, εγκυκλοπαίδειες. Σημαντικά στοιχεία αποκαλύπτονται μέσα από βίντεο, σλάιτς, CD-ROM, φωτογραφίες, γραμματόσημα αλλά και πλοήγηση στο διαδίκτυο. Τέλος μπορούμε να πάρουμε συνεντεύξεις, ή και να καλέσουμε στην τάξη, για άμεση επαφή, ανθρώπους από την Αφρική ή ανθρώπους που έχουν επισκεφτεί την Ήπειρο αυτή.

Στον τοίχο της τάξης υπάρχει ένας μεγάλος παγκόσμιος χάρτης στον οποίο καρφισώνουμε κάθε φορά τη σημαία με τη μασκώτ μας, πάνω στις χώρες που έχουμε επισκεφθεί. Στην γωνιά των πληροφοριών υπάρχουν πάντα στη διάθεσή μας διάφορα περιοδικά, (National Geographic, Experiment...), βιβλία με ποικίλο περιεχόμενο, μια εγκυκλοπαίδεια, μπροσούρες διαφημιστικές από ταξιδιωτικά γραφεία, χάρτες, τουριστικοί οδηγοί, φωτογραφίες, καρτ-ποστάλ, σλάιτς, κασέτες με διάφορα είδη μουσικής (κυρίως έθνικ μουσικής), ένα κασετόφωνο και οτιδήποτε άλλο θα μπορούσαν να φέρουν τα παιδιά – εκπαιδευτικοί - στο σχολείο που να έχει σχέση με το "ταξίδι" μας.

7. ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ:

Χαρτιά, κόλλες, δαχτυλομπογιές, νερομπογιές, κασσετόφωνο, τουμπερλέκι, φούμο, κ.λ.π

8. ΣΥΝΘΕΣΗ ΟΜΑΔΩΝ:

Η ομαδοποίηση γίνεται με βάση κάποιο μοντέλο, όπως αυτό της μαθητικής συνεργατικής επιτυχίας (student teams achievement divisions) ή αυτό της τυχαίας διαστρωμάτωσης. Για παράδειγμα, για να συμπεριληφθεί σε κάθε ομάδα, διαφορετικής απόδοσης μαθητικό δυναμικό και των δύο φύλων, ο εκπαιδευτής φτιάχνει ένα κατάλογο με τα ονόματα των μαθητών – εκπαιδευτικών - , τα οποία τοποθετεί σε μια σειρά ανάλογα με την αλφαβητική τους σειρά. Στη συνέχεια διαιρεί τον κατάλογο σε τέταρτα και φτιάχνει ομάδες παίρνοντας ένα μαθητή –εκπαιδευτικό - από κάθε τέταρτο του καταλόγου. Έτσι δημιουργούνται ομάδες των οποίων η ικανότητα ποικίλλει. Οι ομάδες μπορούν να ανανεώνονται κάθε 5 ή 6 εβδομάδες, εφόσον τα παιδιά – εκπαιδευτικοί δουλεύουν συνεργατικά στο μεγαλύτερο μέρος των μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος, γιατί έτσι δίνεται η ευκαιρία σε όλους τους μαθητές – εκπαιδευτικούς- να συνεργαστούν σχεδόν με όλους και διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον τους για μάθηση. Οι ομάδες δουλεύουν συνεργατικά, πάνω σε συγκεκριμένα φύλλα εργασίας, στα οποία συγκεντρώνουν τις πληροφορίες που τους ζητούνται. Κάθε ομάδα έχει το δικαίωμα ενός δικού της ονόματος, που θα την ξεχωρίζει από τις άλλες και το οποίο διαλέγουν τα μέλη της. Τα μέλη της κάθε ομάδας δουλεύουν το ίδιο φύλλο εργασίας, αλλά το καθένα από αυτά ασχολείται με τη συλλογή στοιχείων για την απάντηση ενός από τα υποθέματα του φύλλου εργασίας που τους έχει δοθεί. Οι πληροφορίες συγκεντρώνονται από όλα τα μέλη της ομάδας και όταν όλες οι ομάδες είναι έτοιμες, οι πληροφορίες τους ανακοινώνονται και παραχωρούνται σε συγκεκριμένη ομάδα - εδώ αυτή των επιστημόνων-γεωγράφων - που τις εκμεταλλεύονται για τον εμπλουτισμό του χάρτη τους. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η ομάδα των επιστημόνων-γεωγράφων αλλάζει κάθε φορά.

Οι ομάδες είναι:

- 1η Ομάδα: Τουρίστες
- 2η Ομάδα: Επιχειρηματίες
- 3η Ομάδα: Φοιτητές
- 4η Ομάδα: Έμποροι
- 5η Ομάδα: Ανθρωπιστική οργάνωση
- 6η Ομάδα: Οδηγοί αυτοκινήτων
- 7η Ομάδα: Επιστήμονες – γεωγράφοι.

9. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τα μέλη κάθε ομάδας έχουν από πριν πληροφορηθεί με ποιες γνωστικές περιοχές θα ασχοληθούν. Οι περιοχές αυτές είναι:

9.1. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Στόχοι:

- Να πληροφορηθούν οι μαθητές – εκπαιδευτικοί – ότι πέρα από το σπίτι τους υπάρχουν συχνά και άλλοι άνθρωποι που υποφέρουν.
- Να αποκτήσουν την διάθεση να βλέπουν τις ανάγκες των άλλων.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι όλα τα παιδιά του κόσμου είναι αδέρφια και ότι πρέπει να έχουν τα βασικά υλικά για την επιβίωσή τους και την ανάπτυξή τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Βρίσκουν στο βιβλίο του δασκάλου "Με το Χριστό στον αγώνα" της Ε' Τάξης σ. 69, το ποίημα "ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ". Στην συνέχεια ζητείται:

- Να αναλυθεί και να σχολιασθεί το παραπάνω ποίημα.
- Να σχολιάσετε το παρακάτω κείμενο:

.....Ο χριστιανισμός αναγνώρισε την αλληλεγγύη ως βασικό κοινωνικό καθήκον. Το ευαγγέλιο διακηρύττει: "Αλλήλων τα βάρη βαστάζετε", δηλ. να σηκώνετε ο ένας τα βάρη του άλλου. Εάν ο γείτονας πεινάει, πρέπει να τον βοηθήσουμε, εάν ο φίλος υποφέρει, να τον παρηγορήσουμε, εάν ο συμπολίτης έχει ανάγκη, να τον ενισχύσουμε. Να βοηθάμε σε κάθε περίπτωση αυτούς που αναξιοπαθούν. Κάποτε κι εμείς μπορεί να έχουμε την ανάγκη των άλλων. Η αλληλεγγύη είναι χριστιανική αρετή και γνώρισμα πολιτισμένης κοινωνίας. Είναι ένας από τους θεμελιώδεις παράγοντες ηθικής προόδου της κοινωνίας, ο οποίος απαλύνει τις πληγές και τη δυστυχία των μελών της και πολλαπλασιάζει τις χαρές τους. "Μοιρασμένη λύπη, μισή λύπη, μοιρασμένη χαρά, διπλή χαρά" λέει ο ελληνικός λαός. Και πραγματικά, μια αιφνιδιαστική λύπη, που έρχεται να μας συγκλονίσει, να αναστατώσει την ψυχή μας και να συντρίψει την αισιοδοξία μας, μετριάζεται, χάνει τη σφοδρότητά της, γίνεται υποφερτή, όταν βρεθεί ο συμπαραστάτης, ο φιλόστροφος, ο φιλόστοργος και συμπάσχει μαζί μας. Το αντίθετο ισχύει και για τη μεγάλη, την απρόοπτη χαρά. Όταν αυτή μεταλαμπαδεύεται, μεγαθύνεται και μεταβάλλεται σε πανδαισία ψυχική.....(απόσπασμα από το Millennium 2002).

9.2. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΓΛΩΣΣΑ

Στόχοι:

Στο συγκεκριμένο μάθημα επιδιώκουμε:

- Να εξασκήσουν οι μαθητές – εκπαιδευτικοί - τον προφορικό και γραπτό λόγο.
- Να δοθεί ευκαιρία να μελετήσουν λογοτεχνικά βιβλία, κείμενα, ποιήματα αξιόλογων συγγραφέων και ποιητών σε σχέση με την Αφρική.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

....η Αφρική χαρακτηρίζεται από έλλειψη πεδινών περιοχών, όπως είναι οι εκτεταμένες πεδιάδες της Ευρώπης και Αμερικής. Μόνο στις παραλίες της υπάρχουν πεδιάδες μεγάλες, που δημιουργήθηκαν από τις προσχώσεις των μεγάλων της ποταμών. Η ήπειρος εμφανίζει μορφή οροπεδίου. Γενικό γνώρισμα της Αφρικής είναι η έλλειψη αντιθέσεων, που δημιουργούνται μεταξύ ψηλών βουνών, με μυτερές κορφές, και των πεδιάδων που συναντάμε στις άλλες ηπείρους. Το αφρικανικό οροπέδιο, πολλαπλά αποσαθρωμένο, χωρίζεται σε περισσότερα τμήματα, με τη μεσολάβηση χαμηλότερων περιοχών, που αποχωρίστηκαν από αυτό με ρήγματα και έχουν έτσι βυθιστεί, ώστε μέσα σ' αυτές έχει αποθεθεί νεότερο υλικό από τους ποταμούς που τις διασχίζουν. Έτσι η ήπειρος διαχωρίζεται στη Βόρεια Χαμηλή Αφρική και τη Νότια και Ανατολική Ψηλότερη Αφρική. Γύρω από το οροπέδιο υψώνονται όρη με μέτριο ύψος, με στρογγυλές κορυφές εξαιτίας της αποσάθρωσης. Τα όρη αυτά πέφτουν απότομα προς τη θάλασσα ή κλιμακωτά, σχηματίζοντας ακτές χωρίς λιμάνια και αφιλόξενες. Στην κλιμακωτή αυτή κάθοδο οφείλονται και οι πολλοί καταρράχτες των ποταμών, που απομονώνουν έτσι το εσωτερικό της ηπείρου....

Από το παραπάνω κείμενο να:

1. Αναγνωρίσετε τα ουσιαστικά σύμφωνα με το γένος.
 - αναγνωρίσετε τα ρήματα σύμφωνα με τις φωνές.
 - αναγνωρίσετε τα κύρια ονόματα.
 - αποδοθεί προφορικά η περίληψη του κειμένου.
 - κάνετε προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις:
 - Ήπειρος – Αφρική – έρημος.
 - Νείλος – Αίγυπτος – Μεσόγειος θάλασσα.
2. Να γράψετε μια ιστορία-θρύλο με τίτλο: "Αφρικάνικη νυχτερινή ιεροτελεστία" για την πανσέληνο αναφέροντας τους σχετικούς διάλογους με αφορμή την γιορτή που ετοιμάζει μια αφρικάνικη φυλή για την πανσέληνο. Βασικοί ήρωες μπορεί να είναι η σελήνη, ο μάγος της φυλής, ο φύλαρχος οι πολεμιστές και οι γυναίκες της φυλής.

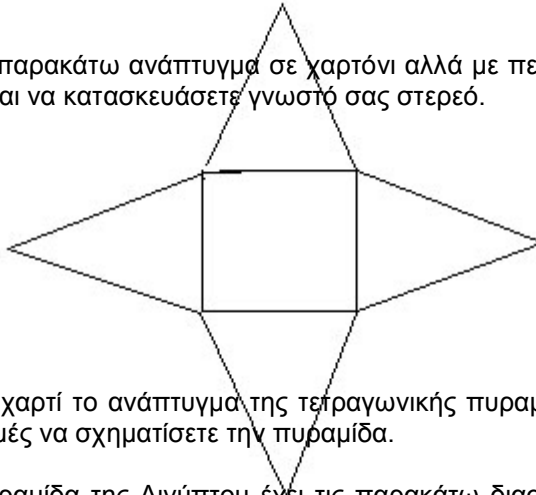
9.3.ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Στόχοι

- Να εθιστούν οι μαθητές – εκπαιδευτικοί – στην κατασκευή του αναπτύγματος της πυραμίδας.
- Να εξασκηθούν σε προβλήματα γεωμετρίας (μέτρηση εμβαδού βάσης και παράπλευρης επιφάνειας πυραμίδας).
- Να εξασκηθούν σε προβλήματα προσθαφαίρεσης δεκαδικών αριθμών.
- Να παρουσιάζουν υπό κλίμακα επιφάνειες σχήματος πυραμίδας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- 1) Να σχεδιάσετε το παρακάτω ανάπτυγμα σε χαρτόνι αλλά με πενταπλάσιες διαστάσεις. Ύστερα να το αποκόψετε και να κατασκευάσετε γνωστό σας στερεό.

- 2) Να σχεδιάσετε σε χαρτί το ανάπτυγμα της τετραγωνικής πυραμίδας. Ύστερα να το κόψετε και τσακίζοντας τις ακμές να σχηματίσετε την πυραμίδα.
- 3) Η τετραγωνική πυραμίδα της Αιγύπτου έχει τις παρακάτω διαστάσεις: μήκος βάσης 230μ. και ύψος τριγώνου 150μ. Να βρείτε α) Το εμβαδό της βάσης. β) Το εμβαδό της παράπλευρης και ολικής επιφάνειας.
- 4) Τα παρακάτω ποτάμια της Αφρικής έχουν μήκη: Νείλος: 6.700,52χμ. Νίγηρας: 4.100,555χμ.. Κόνγκο: 4.600,05χμ.. Να βρεθούν α) Ποιος ο μεγαλύτερος σε μήκος. β) Ποιο το συνολικό μήκος. γ) Πόσο μεγαλύτερος είναι ο Νείλος από τον Νίγηρα.

9.4. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν τον πολιτισμό των χωρών της Αφρικής.
- Να γνωρίσουν βασικά γεωγραφικά στοιχεία της Αφρικής.
- Να αποκτήσουν την ικανότητα να "διαβάσουν" παγκόσμιους χάρτες.
- Να αποκτήσουν την ικανότητα να τοποθετούν γεωγραφικά στοιχεία πάνω στο χάρτη.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Βάζουμε το CD στον Υπολογιστή.

1^η Πάτησε στη Λίστα Χαρτών, πάτησε κλικ πάνω στην Αφρική ώστε να εμφανιστεί ο χάρτης. Πάτησε το 4^ο εικονίδιο στην κορυφή που δείχνει εκτύπωση και εκτύπωσε το χάρτη.

2^η Πάτησε πάνω στη Λίστα κειμένων. Βρες την Αφρική. Πάτησε πάνω στο εικονίδιο της λάμπας. Στον πίνακα που εμφανίζεται να επιλέξεις και να δεις τις εξής εικόνες (τις βλέπεις πατώντας μια φορά πάνω στον αντίστοιχο τίτλο).

- Προσωπείο Αφρικάνικο.
- Σουδάν ομάδα.
- Κένυα πολεμιστής Μασάι.
- Αγκόλα.
- Κιλιμάντζαρο.

3^η Γύρισε στη λίστα κειμένων και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- ✓ Ποια είναι η έκταση της Αφρικής και ποιος ο πληθυσμός της;
- ✓ Ποιες είναι οι πιο ψηλές κορυφές (βουνά) της Αφρικής και πού βρίσκονται;
- ✓ Από πού πηγάζουν τα σπουδαιότερα ποτάμια και ποια είναι;
- ✓ Ποιες είναι οι σπουδαιότερες λίμνες;
- ✓ Να αναφέρεις τις σπουδαιότερες θάλασσες, χερσονήσους, ακρωτήρια και πορθμούς.
- ✓ Βρες στο χάρτη και γράψε τα κράτη από τα οποία αποτελείται η Αφρική.
- ✓ Σε ποιες φυλές χωρίζονται οι λαοί της;

9.5. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Στόχοι:

- Να ευαισθητοποιηθούν στις δημοκρατικές αξίες και τον δημοκρατικό τρόπο ζωής.
- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη πάνω στα κοινωνικά προβλήματα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- 1) Οι μαθητές – εκπαιδευτικοί - θα επεξεργασθούν και θα σχολιάσουν το κείμενο της σελίδας 69 στο βιβλίο της ΣΤ΄ τάξης "Η ΓΗ ΜΑΣ": "το δουλεμπόριο νέγων – φυλετικές διακρίσεις".
- 2) Να κάνουν κολάζ το χάρτη των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

9.6. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΦΥΣΙΚΑ

Στόχοι:

- Να αναγνωρίζουν τα θηλαστικά
- Να ταξινομήσουν τα ζώα ανάλογα με το είδος της τροφής τους.
- Να γνωρίζουν το κλίμα σε διάφορες περιοχές της Αφρικής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- 1) Ποια ζώα στο παρακάτω κείμενο θεωρούνται α) θηλαστικά β) φυτοφάγα και γ) σαρκοφάγα.

...στην Αφρική ζουν και ζώα άγνωστα στις άλλες ηπείρους: λεοπάρδαλη, ζέβρα, ιπποπόταμοι, αντιλόπη, ρινόκερος κ.ά. Χαρακτηριστικά πτηνά της Αφρικής είναι οι στρουθοκάμηλοι, οι παπαγάλοι και τα παραδείσια πουλιά. Ποικίλα και άφθονα είναι και τα ερπετά (δηλητηριώδη φίδια, κροκόδειλοι), καθώς και έντομα (μύγες τσε - τσε, τερμίτες). Η μύγα τσε - τσε βρίσκεται κυρίως στην Ουγκάντα και μεταδίδει στον άνθρωπο τη θανατηφόρα ασθένεια του ύπνου. Στις εύκρατες ζώνες εμφανίζονται τα αειθαλή φυτά της Μεσογείου και τα ζώα της Ευρώπης. Στις ερήμους χαρακτηριστικό ζώο είναι η καμήλα και στην έρημο Καλαχάρι η στρουθοκάμηλος....(απόσπασμα από το Millennium 2002).

2.) Βάζουμε το CD Millennium 2002 στον Υπολογιστή. Πηγαίνετε στη λίστα κειμένων. Πληκτρολογούμε τη λέξη Αφρική. Κάνουμε διπλό κλικ στη λέξη Αφρική και στο κείμενο που εμφανίζεται αναζητούμε πληροφορίες για το κλίμα. Περιγράψτε και αιτιολογήστε το κλίμα στις διάφορες περιοχές της Αφρικής.

9.7. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ : ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Στόχοι:

- Να κατανοήσουν οι «εκπαιδευτικοί» πως η μουσική έπαιξε και συνεχίζει να παίζει σημαντικό ρόλο στις τελετές όλων των λαών του πλανήτη.
- Να έρθουν οι «εκπαιδευτικοί» σ' επαφή με ακούσματα Αφρικανικής μουσικής αναπτύσσοντας το μουσικό τους αισθητήριο.
- Να χρησιμοποιήσουν τη μουσική σαν μέσο χαράς, ενθουσιασμού, ανάπαυσης και ψυχαγωγίας μετά από μια κουραστική μέρα, ή να αφήσουν να συνοδεύσει τις δραστηριότητες τους, δίνοντας ένταση και ρυθμό σε αυτές.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ, ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ

- Τα παιδιά – εκπαιδευτικοί - είναι εφοδιασμένοι με τα προσωπικά τους διαβατήρια, τα οποία θα κατασκευάσουμε μόνοι μας σε ώρα των εικαστικών, τις φωτογραφικές τους μηχανές, που και αυτές είναι κατασκευασμένες από τα ίδια τα παιδιά – εκπαιδευτικούς - και μια αληθινή φωτογραφική μηχανή, τη φωτογραφική μηχανή της τάξης, την οποία χειρίζεται κάθε φορά και άλλος "φωτογράφος", για να αποθανατίσουμε τις στιγμές δημιουργίας μέσα στην τάξη μας, όπως και το ζωντανέμα του κάθε ταξιδιού μας. Οι φωτογραφίες αυτές τοιχοκολλούνται στους πίνακες δραστηριοτήτων της τάξης μας. Τα αεροπορικά εισιτήρια, που είναι φωτοτυπίες ενός αληθινού εισιτηρίου, τα συμπληρώνουν μόνοι τους τα παιδιά – εκπαιδευτικοί -, ανάλογα με τη χώρα και την ήπειρο που επισκέπτονται κάθε φορά. Κατασκευάζουν επίσης τα χάρτινα βαλιτσάκια τους, που περιέχουν τα προσωπικά τους είδη. Ένα μικρό χάρτινο αεροπλάνο, και αυτό δικής μας κατασκευής, είναι το "μαγικό χαλί" για τα φανταστικά μας ταξίδια στον κόσμο.

- Με αφορμή τη δραστηριότητα του Γλωσσικού μαθήματος "Αφρικάνικη νυχτερινή ιεροτελεστία" σχεδιάζεται μια μουσικοκινητική δραστηριότητα. Οι μαθητές – εκπαιδευτικοί – παρουσιάζουν το παραπάνω θεατρικό δρώμενο με αφρικανική μουσική επένδυση αυτοσχεδιάζοντας χορευτικά.

- Συγκεκριμένα στους ξεχωριστούς τομείς του προγράμματος “Δράσης και γλώσσας του σώματος”, προτείνονται οι παρακάτω δραστηριότητες:

- Εικαστική δραστηριότητα: Για να είναι πιο ενδιαφέρουσα, αλλά και πιο εντυπωσιακή η μουσικοκινητική μας δραστηριότητα, θα πρέπει να ενισχυθεί και με τα απαραίτητα σκηνικά στοιχεία. Τα παιδιά – εκπαιδευτικοί στην ώρα των τεχνικών και δουλεύοντας πάντα σε ομάδες, θα κατασκευάσουν τη μάσκα του φυλάρχου, του μάγου και το μαγικό του ραβδί, το κουστούμι της σελήνης (απλά ένα καπέλο που θα υποδηλώνει τη σελήνη), τα όπλα των πολεμιστών, τα στολίδια και τα κοσμήματα των γυναικών και μια ομάδα θα ασχοληθεί αποκλειστικά με το παιχνίδι του μακιγιάζ, βάφοντας με τα χρώματά τους και τη φαντασία τους, τους πολεμιστές και τις γυναίκες της φυλής. Για το ταξίδι μας στην Αφρικανική ήπειρο μπορούμε να αφιερώσουμε και κάποια άλλα μαθήματά μας των εικαστικών, στη γνωριμία της αφρικανικής τέχνης αλλά και διαφόρων άλλων όχι αφρικανών καλλιτεχνών, που επηρεάστηκαν φανερά απ’ αυτήν, όπως ο διάσημος ισπανός ζωγράφος Πικάσο, του οποίου το έργο “οι δεσποινίδες της Αβινιόν”, είναι ολοφάνερη η επίδρασή της αφρικανικής μάσκας.

- Μουσική δραστηριότητα: Εκτός από την μουσική ακρόαση αφρικανικής μουσικής και την απόδοσή της κινητικά ή χορευτικά, τα παιδιά – εκπαιδευτικοί - εξασκούνται και σ’ ένα ρυθμικό παιχνίδι τέμπου, χρησιμοποιώντας για την παραγωγή ήχου πόδια, χέρια και φωνή. Με τη μέθοδο solo-tutti, μαθαίνουμε και αποδίδουμε το τραγούδι της φυλής προς τιμή της σελήνης:

- Αούμπα, καλούμπα, μουμπάο \ γιάμα, γιάμα, ε \ αούμπα, καλούμπα, μουμπάο, \ για,για,για, ε.

- Κάποιες άλλες εικαστικές δραστηριότητες γίνονται στα πλαίσια της συνεργατικής εργασίας των ομάδων της γεωγραφίας. Έχω ήδη αναφέρει ότι οι ομάδες εκτός από τα φύλλα εργασίας έχουν και κάποιες άλλες δραστηριότητες να εκτελέσουν, που τις μοιράζονται μεταξύ τους. Τους προτείνονται διάφορες κατασκευές,στις οποίες εμπλέκονται όλα τα μαθήματα, αλλά και ευρύτεροι γνωσιολογικοί τομείς:

- Να κατασκευάσουν πυραμίδες (γεωμετρία), καμήλες (στοιχεία ζωολογίας και πανίδας της αφρικανικής ηπείρου), ένα τυπικό σπίτι αραβικής αρχιτεκτονικής (στοιχεία αριθμητικής και γεωμετρίας), κολάζ φωτογραφιών από τις χώρες της Κεντρικής Αφρικής πάνω στο περίγραμμα των ορίων αυτών των χωρών στο γενικό χάρτη της Αφρικής, η κατασκευή της λέξης S.O.S., με τη μέθοδο επίσης του κολάζ φωτογραφιών από τη διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από εκδηλώσεις κατά του ρατσισμού και από φωτογραφίες ρατσιστικών οργανώσεων, όπως της κου-κλουξ-κλαν, (στοιχεία πολιτικής αγωγής κι ιστορίας) και τέλος η κατασκευή τριών ουρανοξυστών και ενός μεγάλου πρίσματος-διαμαντιού (νέα στοιχεία γεωμετρίας), που θα τοποθετηθούν στην περιοχή των αδαμαντορυχείων και των μεγαλουπόλεων της Νότιας Αφρικής, ως σύμβολο της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής αυτής.

- Να κατασκευάσουν ένα παιχνίδι από το έντυπο που επισυνάπτεται.

10. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Αφού συγκεντρωθούν τα φύλλα εργασίας όλων των ομάδων και ανακοινωθεί η δουλειά της καθεμιάς από αυτές, τοποθετούνται στον πίνακα ανακοινώσεων.Όλες αυτές οι κατασκευές θα τοποθετηθούν πάνω στο χάρτη της ομάδας των επιστημόνων-γεωγράφων από τους ίδιους, στις θέσεις που αυτοί θα επιλέξουν, ώστε ο χάρτης τους να είναι πιο παραστατικός. Αξίζει επίσης να πούμε ότι ο χάρτης των επιστημόνων-γεωγράφων δεν είναι ένας απλός χάρτης της Αφρικής, αλλά έχει την έρημο της Σαχάρας φτιαγμένη με μικρές κτρινωπές κουκίδες χαρτιού ή με χρυσόσκονη, τη θάλασσα γεμάτη με “φρουφρουδιασμένα” κύματα, τη ζούγκλα ανάγλυφη, όπως και το διάσημο βουνό Κιλιμάντζαρο και τις σπουδαιότερες πόλεις να ξεχωρίζουν με τα ονόματά τους σε κόκκινα ταμπελάκια.

Η ομάδα 7 των επιστημόνων-γεωγράφων, που, αφού “πετάξουν” πάνω απ’ όλη την Αφρική και συγκεντρώσουν διάφορα στοιχεία από την καθεμιά από τις άλλες ομάδες χωριστά, θα ετοιμάσουν το χάρτη της ηπείρου συλλέγοντας σ’ αυτόν όσα στοιχεία θεωρούν σημαντικά και πλέον απαραίτητα για κάποιον που θέλει να γνωρίσει την ήπειρο αυτή μέσα από το χάρτη τους. Ο χάρτης αυτός θα αναρτηθεί μέσα στην τάξη και θα μας υπενθυμίζει το ταξίδι μας στην Αφρική. Κατά τη διάρκεια των ομαδικών εργασιών ακούγονται από το κασετόφωνο χαμηλόφωνα, αφρικανικοί ήχοι και ήχοι της ζούγκλας.

11.ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η βιωματική προσέγγιση βασίζεται σ’ αυτό το πλάνο εργασίας, που σας προτείνουμε εδώ, σε μια κατάσταση προσομοίωσης προς ένα ταξίδι, που υποτίθεται ότι κάνουμε στην Αφρική. Όλες οι προτάσεις μας είναι, φυσικά ενδεικτικές, αλλά το εύρημα του ταξιδιού μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη διδασκαλία της γεωγραφίας, εάν θέλουμε να κάνουμε αυτό το μάθημα πιο συγκεκριμένο, με έναν ανθρωπογεωγραφικό προσανατολισμό, και βασισμένο στην ομαδική εργασία.